

ΑΡΕΣ ΜΑΡΕΣ ...

...ΚΟΥΚΟΥΝΑΡΕΣ

Αναθεώρηση της 19 Απριλίου 2012

Άρες μάρες

ΑΠΟ ΤΟ ΒΙΒΛΙΟ

«... και ρίξ το στο γιαλό»

www.stougiannidis.gr

© ΑΡΗΣ ΣΤΟΥΓΙΑΝΝΙΔΗΣ
aris@stougiannidis.gr

Εισαγωγή.

Με τη φράση **άρες μάρες** εννοούμε ανοησίες και ακατάληπτα πράγματα, ασύστατες δικαιολογίες, αερολογίες, κουβέντα για την κουβέντα.

Οι ετυμολόγοι είδαν αρκετά στραβά και ρηχά το θέμα.

Ας δούμε μια πιο λογική ανάλυση.

Η Φράση

^{Ν. Κ. Ι.}
άρες-μάρες (οι) {άκλ } ανοησίες, ασυναρτησίες: *αυτά που λέει είναι ~ φρ άρες-μάρες-κουκουνάρες* για λόγια χωρίς καμιά σημασία. κανέναν ειρμό. λογικό νόημα
 [ΕΤΥΜ Λβεβ. ετύμου. Φαίνεται πως η φρ είχε ως κεντρικό στοιχείο τη λ. *άρες*, η οποία πιθ. από το αρχ. *άρά (ή)* «κατάρα, καταστροφή», όπου ο τόνος αναβιβάστηκε λόγω της επίδρασης του ομορρ. *κατάρα*. Στη λ. αυτή προστέθηκαν πιθ. αργότερα οι *μάρες* (με την προσθήκη ενός μ- στις *άρες*), καθώς και οι *κουκουνάρες*. για να υπογραμμιστεί η κενότητα, η ανοησία των λόγων Στο σημασιολογικό περιεχόμενο της φρ. συνέβαλαν επίσης λ. που λήγουν σε *-μάρα*. πβ. *κουτα-μάρα*, *χαζο-μάρα* κ τ ό]

171 Μπαμπινιώτη - Λεξικό της νέας ελληνικής γλώσσας - Β' έκδοση 2005

Στην ετυμολογία αυτή συνέβαλε και η *κουταμάρα* και *χαζομάρα* των συντακτών του λήμματος και η έλλειψη έλεγχου.

Στα λατινικά *aeris maris* σημαίνει του αέρα της θάλασσας. Και στα ιταλικά *aria di mare*.

Ο ΑΕΡΑΣ και ο άνεμος είναι πάντοτε σύμβολα του **κενού**, των λόγων χωρίς νόημα, της **αερολογίας**. Ο κύριος λόγος είναι ότι τα αέρια δεν μπορούν να συλληφθούν όπως και οι ανόητες έννοιες είναι ασύλληπτες (με μεταφορική έννοια).

Πβλ. **αερολογία**, **λόγια του αέρα**, **αέρας κοπανιστός** και το πέταγμα τον αέρα επίσης πβλ. **έπεα πτερόεντα** του Ομήρου, το **verba volant sed scripta manent** που είπε ο Τίτος στην Ρωμαϊκή Σύγκλητο, κλπ. Όπως και η **σαπουνόφουσκα** και η **φούσκα** που περιέχουν αέρα.

Επίσης **αερογάμης** (λαϊκ.) λεγεται πρόσωπο που καυχάται (λέει αερολογίες) για ανύπαρκτες ερωτικές κατακτήσεις ΕΤΥΜ αερο + γάμη < ρ. γαμώ.

171 Μπαμπινιώτη - Λεξικό της νέας ελληνικής γλώσσας - Β' έκδοση 2005

Ο **αιθεροβάμων** ή **αεροβάμων** είναι αυτός που λέει ανεφάρμοστα πράγματα και επομένως ανόητα.

Πβλ. και την λατινική παροιμία : In **aere** piscari Venari in **mari**.
Ψαρεύω στον αέρα και κυνηγώ στη θήλασα. Δηλ. κάνω ανόητες ενέργειες.

Και την λαϊκή "με **πορδές** αυγά δεν βάφονται".

Ας ετυμολογήσουμε δε καλύτερα τις μπουρδες από το ελληνικότατο πορδές (από το αρχ. ρ. πέρδομαι).

Από το πορδή και τη ΦΡ ο που ακλουθεί γάιδαρο ακουει και την πορδή του > Τημπορδή του > μπορδή > μπορδές, θα δούμε ότι πάλι τα αέρια έχουν την έννοια της ανοησίας.

Γιατί να κάνουμε εισαγωγή μπουρδών η από την Γαλλία, δεν μας αρκούν οι ελληνικές πορδές;

μπούρδα (η) {χωρ. γεν. πληθ.} ο ανόητος, ο κενός περιεχομένου λιγος: *μας αράδιαζε ένα σωρό μπούρδες* ΣΥΝ. ανοησία, βλακεία.
[ΕΤΥΜ. < γαλλ. bourde «ανοησία, βλακεία», πιθ. < behourde < παλ. γαλλ. behourder «παίζω» < φρανκον. *bihourdan].

171 Μπαμπινιώτη - Λεξικό της νέας ελληνικής γλώσσας - Β' έκδοση 2005

Η λέξη μπουρντ **bourde** δεν σημαίνει **ανοησία** αλλά **λάθος**. Βέβαια ένα λάθος μπορεί να οφείλεται **και** σε ανοησία αλλά πάντως το λάθος είναι όρος γενικότερος.

<http://french.about.com/od/vocabulary/g/bourde.htm>

Ο αέρας της θάλασσας είναι ο γνωστότερος αέρας. Περί δε του αέρα της θάλασσας, του are maris, ομιλούσαν συνήθως οι θαλασσινοί και ιδιαίτερα οι ψαράδες, γνωστοί παγκοσμίως για τα ψέματά τους και τις υπερβολές τους.

Βλ. 267.19

ἀήρ, ἄῆρις, ἄ. ἀήρ, ἀτμόσφαιρα (ἀντιθ. aether). Ἐντ. (π.) α) ἀήρ, νυφίλη, ὁμίχλη· β) summus aer arboris, ἡ ἄκρα τοῦ δένδρου κορυφή.

Και

māre, is, οὐ. 1) θάλασσα (ἀντιθ. terra, ager; πρὸλ. pelagus, pontus)· mari, κατὰ θάλασσαν· μάλ. ἕνωμ. terrā marique (terra et mari)=κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλασσαν· ἐντ. α) (π.) = θαλάσσιον ὕδωρ· β) (μ.) κυανοῦν χροῶμα· 2) θάλασσα (ὡς τμήμα ὠκεανοῦ): - superum, τὸ Ἀδριατικὸν καὶ Ἴόνιον πέλαγος· - inferum, τὸ Τυρρηνικὸν πέλαγος· -extremum, ὁ (Ἀτλαντικός) ὠκεανός, -nostrum ἢ internum, ἡ καθ' ἑμᾶς, ἢ ἐντός, ἢ ἔσω θάλασσα (ἢ Μεσόγειος θάλασσα).

Αερολογία κατάντησε να εννοείται και η ομιλία **περί άνεμων και υδάτων**.

Αν και η φράση είναι δυο τίτλοι δυο διαφορετικῶν κεφαλαίων στο Ανθολόγιο του Στοβαίου.

Όμως το σωστό πιθανόν να είναι **περί αέρων και υδάτων**^α. Το θέμα των τελικῶν διαπραγματεύσεων κατὰ την αγορά ενός κτηρίου: Σε ποιόν θα ανήκει το δικαίωμα του υψοῦν (ο αέρας) και που θα εκβάλουν τα νερά των αποχετεύσεων και της βροχής.

Δηλαδή ασήμαντες κουβέντες για μικρολεπτομέρειες.

Ο Φ. Κουκουλές [\[161,274\]](#) (Η Οικία):

«Το υπέρ το δῶμα καλεῖται αἴρ.»

Η Εξάβιβλος του Κ. Αρμενόπουλου αναφέρει πολλές διατάξεις για την προστασία των οικοδομῶν, των κοινοχρήστων χώρων, αιγιαλού κλπ.

Ίσως γι' αυτό η συζήτηση ἢ και η διαπραγμάτευση **«περί αέρων και υδάτων»** να είναι τελείως περιττή αφού όλα ρυθμίζονται από το Νόμο.

α) Ο Φ. Κουκουλές [\[165,276\]](#) Περί τα Βυζαντινά Φορέματα: Σήμερα πολλές φορές ο «αέρας» και ο «άνεμος» συγχέονται, και το ένα το αντιλαμβάνομαστε ως το άλλο.

Αυτή η σύγχυση ισχύει από παλιά. Δεν είναι απορίας ἄξιο αν οι συγγραφείς ομιλούν για ὑφασμα ανεμιαίο (αεράτο).

ΦΡ. Τον γύρευε περ μαρε περ τερα (per mare e per terra) = παντού, κατά ξηρών και θάλασσαν.

ΛΕΞΕΙΣ: μαινάδα ή μαρινάτα, μαρίνα = προβλής θαλαμηγών, και τρόμπα μαρίνα

ΕΠΩΝΥΜΟ: Μαρνιέρης

Το ναυτικό λεξιλόγιο είναι γεμάτο από Ιταλικές και λατινογενείς φράσεις και λέξεις ώστε δεν είναι ιδιαίτερα παράξενο να ακούγονταν και άρες μάρες.

Τι το φυσικότερο λοιπόν να χρησιμοποιηθεί το aer maris ως ερμηνεία αντί να χωθούμε σε ετυμολογικές ακροβασίες;

Η προσθήκη της κουκουνάρας φαίνεται σαφώς μεταγενέστερη.

Όμως γιατί να μην προστεθεί το ομοιοκατάληκτο και άκρως επεξηγηματικό "χαζομάρες" ή "σαχλαμάρες";

Μήπως οι παλαιότεροι έλεγαν "κουφαμάρες" ή «κουταμάρες» αντί "κουκουνάρες";

Αφού κούφος είναι ο κενός, ο άδειος, ο παράλογος, ο άλογος. Περίτρανο παράδειγμα το επώνυμο **Αλογοσκύφης** (άλογος και κούφος).

Οι παροιμίες και οι παροιμιώδεις φράσεις έχουν μια σημαντική δυσκολία: Λέγονται και δεν γράφονται.

Όσες γνωρίζουμε τις γνωρίζουμε από προφορική παράδοση η από συλλογές λογίων.

Οι λόγιοι βάζουν τις δικές τους ερμηνείες και πολλές φορές λένε άρες μάρες .